

مجموعه مباحث اخلاقی

مخلوق کجا و شناخت ذات خالق؟!

استاد معظم
حضرت آیت الله یثربی کاشانی «دامت برکاته»

۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۸۶

۱۴ ربیع الثانی ۱۴۲۸

تکثیر این جزوه

با رعایت محتوا، حفظ امانت در نقل و ذکر مأخذ مجاز است

الحمد لله رب العالمين وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله الطاهرين
ولعنة الله على أعدائهم أجمعين .

« إلهي إن كان قلّ زادي في المسير إليك فلقد حسن ظني بالتوكّل
عليك وإن كان جرّمي قد أخافني من عقوبتك فإنّ رجائي قد أشعرتني
بالأمن من نعمتك »^(۱) .

پروردگارا! اگر چه در مسیر حرکت به سوی تو کم توشه‌ام؛ اما حسن ظن به
توکل بر تو، این کم توشگی را جبران می‌کند. اگر چه جرایم و گناهانم
موجب هراس و ترس از عقوبت است، اما امیدی که به تو دارم، به من
اطمینان می‌دهد که از نعمت تو در امان هستم.

خلاصه سخن

در جلسات گذشته فرازهایی از مناجات راغبین را توضیح دادیم. بیان
نمودیم که این مناجات زبان حال انسانی است که به لقاء و دیدار الهی اشتیاق

---

۱ - مناجات خمس عشر، مناجات الراغبین .

فراوانی دارد، اما زاد و توشه سفر را تهیه و آماده نکرده است. این انسان بی سرمایه می‌گوید: خداوندا! توشه و سرمایه‌ای ندارم و تنها سرمایه‌ام حسن ظن به توست. مجرم و گناهکارم اما به رحمت و رأفت تو امیدوارم. غفلت و بی توجهی به تدارک زاد و توشه، قابلیت و استعداد لقاء و ملاقات تو را از من سلب کرده است. اما شناخت و معرفت به کرامت و نعمتهای بی‌کران تو، مرا امیدوار می‌کند.

سوگندهای امام سجاده علیه السلام

« أسألك بسبحات وجهك وبأنوار قدسك وابتهل إليك بعواطف رحمتك ولطائف بركك أن تحقق ظنّي بما أوّمله من جزيل إكرامك »^(۱).

خداوندا! از تو به حق عظمت و جلالت و جهت و به حق نورانیت قدسیّت، درخواست می‌کنم و نزد عواطف رحمانیت و نیکی‌های لطفت، زاری می‌کنم که گمان مرا در امیدواری به اکرامت تحقق بخشی.

در این فراز از مناجات امام سجاده علیه السلام خداوند را به اموری سوگند می‌دهد،
۱ - (سبحات وجهك) خداوندا! تو را به زیباییها و مظاهر جلالت سوگند

می‌دهم.

۲ - (أنوار قدسك) خداوندا! تو را به نورانیتی که برخاسته از قدوسیت

۱ - مناجات خمس عشر، مناجات الراغبین.

و پاکیزگی‌ات است، سوگند می‌دهم.

۳ - (عواطف رحمتك) بارالها! تو را به رحمتی که منشأ آن عاطفه و

مهربانی است سوگند می‌دهم.

رحمت از مظاهر جمال الهی است و عواطف رحمت به معنای رحمتی

مضاعف و افزون است.

۴ - (لطائف برك) خداوندا! قسم به نیکی‌هایی که از لطفت سر چشمه

می‌گیرد.

خداوندا! تو را سوگند می‌دهم به زیباییهای جمال، قدوسیت، رحمت و

نیکی‌هایت که ما را نا امید و مأیوس نکن. خداوندا! گر چه سرمایه‌ای نداریم

اما امید و دل به تو بسته‌ایم و سرمایه ما امید و حسن ظن به توست. بارالها!

آرزوی ما را بر آورده نما و ما با این گمان و تصوّر به سوی تو قدم بر می‌داریم

و حرکت می‌کنیم.

اسرار اسماء الهی

در این نیایش امام زین العابدین علیه السلام ذات ذو الجلال ربوبی را به

(سبحات وجهك) قسم می‌دهد.

(سبحات) در لغت به معنای، نور، جلال، عظمت و منزه و پاک بودن

خداوند از صفتهای مخلوقین است^(۱). یکی از اسماء الهی (سبوح قدوس)

۱ - مجمع البحرین، جلد ۲ صفحه ۳۲۴.

است. نه تنها ذات خداوند متعال سبوح است بلکه مطابق نص صریح قرآن کریم اسم خداوند نیز سبوح می باشد.

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾^(۱).

منزه شماره نام پروردگار بلند مرتبهات را.

تمام اسماء الهیّه سبوح و بلند مرتبه است. اسماء خداوند متعال دارای اسرار و رازهایی است که ما از درک و فهم آن عاجز و ناتوان هستیم.

«اللّٰهُمَّ بِحَقِّ هَذَا الدَّعَاءِ وَبِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ الَّتِي لَا يَعْلَمُ تَفْسِيرَهَا وَلَا تَأْوِيلَهَا وَلَا بَاطِنَهَا وَلَا ظَاهِرَهَا غَيْرَكَ»^(۲).

خداوندا! به حق این دعا و به حق این نامها که بیان و تفسیر آن را و باطن و ظاهر آن را کسی جز تو نمی داند.

در دعای سمات و دعاهاى دیگری که از حضرات معصومین علیهم السلام

بدست ما رسیده است، خداوند متعال را به اسم، نه به ذات قسم می دهیم.

«اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الْأَجَلِّ الْأَكْرَمِ»^(۳).

خداوندا! قسمت می دهم به نامهایت که بزرگ و ارجمند و گرامی است.

در دعای سحر امام باقر علیه السلام می فرماید:

«اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ أَسْمَائِكَ بِأَكْبَرِهَا وَكُلِّ أَسْمَائِكَ كَبِيرَةٍ»^(۴).

۱- سورة اعلى، آیه ۱.

۲- مفاتیح الجنان دعای سمات.

۳- مفاتیح الجنان، دعای سمات.

۴- مفاتیح الجنان، دعای سحر ماه رمضان.

خداوندا! تو را به نامهای بزرگ و بلند مرتبهات می‌خوانم در حالی که تمامی
نامهایت بزرگ و بلند مرتبه می‌باشد.

با توجه به ادعیه و روایات، ما قادر به درک صحیح معانی اسماء الهی
نیستیم. پس بطریق اولی ذات ذوالجلال ربوبی غیر قابل درک و فهم می‌باشد.

عهد درک ذات باری تعالی

در مناجاتهایی که از ائمه اطهار علیهم‌السلام در دست داریم، خداوند متعال را
به مظاهر جمال و جلال می‌خوانند. زیرا ذات مقدّس پروردگار برای همه
آدمیان از جمله حضرات معصومین علیهم‌السلام غیر قابل درک و فهم می‌باشد. هر
چند ائمه علیهم‌السلام در میان مخلوقات والاترین درک از ذات خداوند را دارند.

امام باقر علیه‌السلام می‌فرماید:

«كُلُّ مَا مَيَّرْتُمُوهُ بِأَوْهَا مَكْمٌ فِي أَدَقِّ مَعَانِيهِ مَخْلُوقٌ مَصْنُوعٌ مِثْلَكُم
مردود إليکم»^(۱).

آنچه شما بالاترین دقت برای شناخت خداوند به دست می‌آورید، ساخته و
پرداخته ذهن شما است و به شما باز می‌گردد.

افرادی هستند که دارای اذهان قوی و استعدادهای فوق العاده
می‌باشند. اینان اگر ذهن خود را در مسیر شناخت معارف بکار بگیرند و این
موهبت خدا دادی را به نحو احسن پرورش داده و در راه علم و دانش گام

۱- بحار الانوار، جلد ۶۶ صفحه ۲۹۳.

بردارند حتماً میزان و نحوه شناخت آنان با دیگر افراد متفاوت می‌باشد .
حضرات معصومین علیهم‌السلام نیز اگر بخواهند ذات اقدس الهی را به شکل کامل درک کنند راه به جایی نخواهند برد . آن چه را که مردم در ذهن تصوّر کنند خدا نخواهد بود بلکه مخلوق و ساخته ذهن آنان است . هر چه در این مسیر گام برداریم باز هم آنچه را درک کرده‌ایم ساخته و بافته ذهن ناتوان ماست . لذا یکی از دستورات اهل بیت علیهم‌السلام در مسیر شناخت ، عدم ورود به محدوده شناخت ذات است همیشه اهل بیت علیهم‌السلام در مقابل سؤالاتی که در خصوص ذات خداوند صورت می‌گرفته افراد را به تفکّر در تجلیات خداوند در عالم خلقت دعوت می‌نموده‌اند .

امام باقر علیه‌السلام می‌فرماید :

« إِيَّاكُمْ وَالتَّفَكُّرَ فِي اللَّهِ وَلَكِنْ إِذَا أُرِدْتُمْ أَنْ تَنْظُرُوا إِلَى عِظْمَتِهِ فَانظُرُوا إِلَى عَظِيمِ خَلْقِهِ »^(۱) .

از تفکر در ذات خداوند بپرهیزید ، و اگر خواستید عظمت خداوند را بنگرید ، به عظمت و بزرگی مخلوقات و آفرینش او نظر بیافکنید .

امام کاظم علیه‌السلام می‌فرماید :

« إِنَّ اللَّهَ أَعْلَى وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُ مِنْ أَنْ يَبْلُغَ كُنْهَ صِفَتِهِ ، فَصِفُوهُ بِمَا وَصَفَ بِهِ نَفْسَهُ وَكَفُّوا عَمَّا سِوَى ذَلِكَ »^(۲) .

خداوند بالاتر ، برتر و عظیم‌تر از آن است که به کنه و ذات او دست یافته

۱ - کافی ، جلد ۱ صفحه ۹۳ .

۲ - کافی ، جلد ۱ ، صفحه ۱۰۲ .

شود. او را همانگونه که خود را وصف و مدح کرده است، وصف نمایید و چیزی غیر از آن نگویید.

به همان اندازه‌ای که خداوند خود را توصیف کرده و اولیاء الهی خداوند را به ما معرفی کرده‌اند حق داریم سخن بگوییم و بیشتر از آن اجازه نداریم. رسول الله ﷺ می‌فرماید:

« لا اخصی ثناء علیک أنت کما أثنیت علی نفسک »^(۱).

نمی‌توانم حق ستایش تو را به جای آورم، تو همانگونه هستی که خود را ستوده‌ای.

ما نمی‌دانیم خداوند متعال را چگونه ثنا و ستایش نماییم، برای ثناء خداوند باید از زبان ائمه اطهار علیهم‌السلام سخن بگوییم، زیرا آنان با نحوه سخن گفتن و نیایش کردن با ذات اقدس ربوبی آشنا هستند.

اگر معرفت الهی نصیب برخی شود نیز ساخته و صنع خداوند می‌باشد. به عبارت دیگر آن معرفت و دانش نیز به ید قدرت او صورت پذیرفته است و در وجود و بقاء خود به خداوند محتاج و نیازمند است.

شخصی از امام صادق علیه‌السلام می‌پرسد، معرفت خداوند صنعت و ساخته چه کسی است؟

امام علیه‌السلام در پاسخ می‌فرماید:

« من صنع الله عزوجلّ لیس للعباد فیها صنع »^(۲).

معرفت توسط خداوند به وجود می‌آید و بندگان در این پیدایش نقشی ندارند.

۱- بحار الانوار، جلد ۶۸، صفحه ۲۳.

۲- توحید صدوق، صفحه ۴۱۰.

سید الشهدا علیه السلام می فرماید :

« إِنَّ اللَّهَ احْتَجَبَ عَنِ الْعُقُولِ كَمَا احْتَجَبَ عَنِ الْأَبْصَارِ »^(۱).

همانگونه که خداوند از دیدگان پنهان است از عقل و ادراک آدمیان نیز پنهان است.

هشدار نسبت به مسیرهای منمرف

همه انسانها بر اساس فطرت کمال جو می باشند. این حس فطری همواره انسان را به جستجوی راه کمال تشویق می نماید. خطری که در کمین هر فردی قرار دارد، خطر تشخیص راه صحیح و درست از بی راهه است. علی رغم وجود روایات و سفارشات حضرات معصومین علیهم السلام در تبیین و روشن سازی پیرامون گرایش های متفاوت فکری، عقیدتی، و باطل بودن آنها، تمایل به این افکار چه از روی جهل و چه به دلایل دیگر وجود دارد. حرکت در مسیری غیر از تعالیم اهل بیت علیهم السلام انسان را به گونه ای به وادی هلاکت می کشاند که سخنان شرک آمیز و سراسر کفر خود را عین توحید و خداشناسی می شمرد. به عنوان نمونه شخصی **﴿ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ ﴾**^(۲) را در مظاهرش نیز جاری می داند.

انشاء الله در نوبتهای آتی روایاتی را در مذمت تصوّف و دیگر گرایشهای انحرافی، بیان می کنیم.

۱ - تحف العقول، صفحه ۲۴۵.

۲ - سوره بقره، آیه ۲۵۵.

ترس از فدا ثمره معرفت الله

غایت قصوایی که انسانها به آن می‌رسند معرفت اوصاف و مظاهر جمال و جلال ربوبی است، و ثمره این معرفت، خوف و ترس از خداوند است. امکان ندارد کسی به عرفان و معرفت الهی دست یافته باشد اما از خداوند ترسد و از دستورات الهی سرپیچی و نافرمانی نماید.

رسول الله ﷺ می‌فرماید:

« من كان بالله أعرف كان من الله أخوف »^(۱).

هر کس به خداوند شناخت بیشتری داشته باشد، هراس او از خداوند نیز بیشتر خواهد بود.

« أخوفكم أعرفكم »^(۲).

هر که ترسش افزون، شناخت و معرفتش بیشتر.

خداوند می‌فرماید:

﴿ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴾^(۳).

خداوند خیانت چشمها و آنچه دلها پنهان می‌دارند را می‌داند.

اگر کسی به گونه‌ای نا محرمی را بنگرد که هیچ کس متوجه نشود،

خداوند به آن عالم و آگاه می‌باشد. همچنین خداوند به گناهایی که در دل

۱- بحار الانوار، جلد ۶۷ صفحه ۳۹۳.

۲- عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۱۱۳.

۳- سوره غافر، آیه ۱۹.

پنهان شده همانند ، حسد ، کینه ، بدی نسبت به مؤمنین به آنها نیز آگاه است .
اگر انسانی خداوند را این گونه بشناسد ، نباید از وی گناه و خیانتی صادر شود .

﴿ إِنَّ رَبَّكَ لَبَلِْمْرَصَادٍ ﴾^(۱) .

بی گمان پروردگارت در کمین گاه است .

نشانه‌های دوستان خدا

الف - نه‌راسیدن از مرگ :

از آثار و ثمرات دیگر معرفت الهی ، حبّ و دوستی خداوند است . اگر کسی به مراتبی از عرفان و معرفت خداوند نائل گردد ، ناگزیر از محبتان و دوست داران خداوند خواهد بود . دوستان خداوند ، دارای نشانه‌ها و علائمی هستند ، از جمله این نشانه‌ها ، نترسیدن از مرگ می باشد .

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید :

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ

إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴾^(۲) .

بگوای یهودیان ! اگر گمان می کنید که شما از میان همه مردم ، دوستان خدا هستید ، اگر راست می گوئید آرزوی مرگ کنید .

یهودیان خود را از میان تمام اقوام و انسانها برتر می دانند ، زیرا نسل خود را از طریق حضرت اسحاق عَلَيْهِ السَّلَامُ به حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَامُ می رسانند و

۱ - سوره فجر ، آیه ۱۴ .

۲ - سوره جمعه ، آیه ۶ .

می‌گویند حضرت اسحاق علیه السلام فرزند ساره بود که پیغمبر زاده است. و خود را از فرزندان حضرت اسماعیل علیه السلام نیز بالاتر می‌دانند، زیرا می‌گویند مادر حضرت اسماعیل علیه السلام کنیز بود. یهودیان خود را شریف‌الطرفین می‌دانند یعنی نسل آنان از طرف پدر و مادر به پیامبر می‌رسد. خداوند به یهودیان می‌فرماید: حال که فقط خود را دوستان خدا می‌دانید، آرزوی مرگ نمایید. وقتی حضرت عزرائیل، می‌خواست حضرت ابراهیم علیه السلام را قبض روح نماید، حضرت ابراهیم علیه السلام فرمود:

« هل رأيت خليلًا يميت خليله ؟ »

آیا دیده‌ای، دوستی، دوستش را بمیراند.

و خداوند در پاسخ وی فرمود:

« هل رأيت حبيباً يكره لقاء حبيبه ؟ إنَّ الحبيب يحب لقاء حبيبه »^(۱).

آیا دیده‌ای دوستی، دیدار دوست خود را ناخوشایند بدارد؟ عاشق همواره طالب دیدار معشوق است.

مرگ، منزل و معبری است که با گذر از آن، به منزل و جایگاه، وصال و لقاء خواهیم رسید. به همین دلیل خداوند به یهودیان می‌فرماید: شما اگر در ادعای خود صادق هستید، برای رسیدن به وصال و لقاء الهی آرزوی و تمنای مرگ نمایید. اما آرزوی مرگ نمی‌کنید زیرا،

﴿ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴾^(۲).

۱ - امالی صدوق، صفحه ۲۶۴.

۲ - سوره جمعه، آیه ۷.

ولی آنان هرگز تمنای مرگ نمی‌کنند، بخاطر اعمالی که از پیش فرستاده‌اند و خداوند ظالمان را به خوبی می‌شناسد.
خداوند می‌فرماید: یهودیان آرزوی مرگ نمی‌کنند، زیرا در ادعای دوستی و محبتشان راستگو نمی‌باشند و زاد و توشه ندارند. «بما قدّمت أیدیهم».

ب - مراقبت :

کسی که خداوند را دوست دارد همیشه مواظب و مراقب خود می‌باشد تا کاری بر خلاف میل محبوب از وی سر نزند، و به اصطلاح عرفا این مرحله، **مراقبت** نام دارد. مراقبت یعنی انسان همیشه خود را در محضر و حضور خداوند ببیند. یکی از شرایط دوستی مراقبت است. کسی که می‌داند دوست او را می‌بیند، کاری بر خلاف نظر و اراده او انجام نمی‌دهد. ما می‌دانیم خداوند متعال همیشه و در همه حال ما را می‌بیند.

﴿أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى﴾^(۱).

آیا او ندانست که خداوند (همه اعمالش را) می‌بیند!؟

با توجه به این نکته انسان مراقب چگونه رفتاری نماید؟ در پاسخ باید گفت: اگر کسی در ادعای دوستی خود صادق، و همواره مراقب خود است، تمام اعمال و افعال خود را مطابق میل و خواسته محبوب تنظیم می‌کند.

امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

« أن تجعل أوقاتك من الليل والنهار بذكرك معمورة وبخدمتك

۱ - سوره علق، آیه ۱۴.

موصولة وأعمالی عندك مقبولة حتى تكون أعمالی وأورادی كلها
ورداً واحداً وحالی فی خدمتك سرمداً»^(۱).

خداوندا! روزگار مرا از شب و روز به یادت آباد شده و به کار کردن برای تو
پیوند شده و کردارم را در پیشگاهت پذیرفته شده قرار ده، تا اینکه
کردارهایم و دعاهايم یکتا و احوالم دائماً در خدمتت باشد.

انسان مراقب، باید بگونه‌ای رفتار نماید، که توجه او به حضور در
محضر الهی، دوام و استمرار داشته باشد و مراقبت او مقطعی نباشد و باید
هنگامی که به منزل لقاء رسید نیز مراقب باشد. انسانی که خداوند را دوست
دارد، نه تنها از محرّمات بلکه از مکروهات نیز پرهیز می‌کند، زیرا بغض الهی
دارای مراتب است، برخی از مراتب آن شدید است که محرّمات نام دارد، و
برخی دیگر ضعیف، که مکروهات نام دارد.

انسانی که خود را در حضور حق می‌بیند، حاضر نیست که فعل
مکروهی از وی سرزند. به همین دلیل است که بعضی از بزرگان، علماء و
مرتبّیان در طول عمرشان، عمل مکروهی را مرتکب نمی‌شده‌اند. انسان باید
مواظب باشد و دقیقاً حدود الهی را رعایت نماید.

خداوند می‌فرماید:

﴿ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴾^(۲).

چرا شما برای خداوند عظمت قائل نیستید؟

۱ - مفاتیح الجنان، دعای کمیل.

۲ - سوره نوح، آیه ۱۳.

هنگامی که خداوند می‌فرماید :

﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴾ * وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ ﴿^(۱)

به مؤمنان بگو چشمهای خود را (از نگاه به نامحرمان) فروگیرند و عفاف خود را حفظ کنند، این برای آنان نیز پاکیزه‌تر است، خداوند از آنچه انجام می‌دهند، آگاه است * و به زنان با ایمان بگو چشمهای خود را (از نگاه هوس آلود) فروگیرند. مدّعی دوستی خداوند نباید به نا محرم نگاه نماید .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا ﴾^(۲)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از بسیاری از گمانها بپرهیزید، چرا که بعضی از گمانها گناه است، و هرگز (در کار دیگران) تجسس نکنید، و هیچ یک از شما دیگری را غیبت نکند .

کسی که می‌داند خداوند او را می‌بیند و سخنانش را می‌شنود، غیبت نمی‌کند. و زبان به تهمت و افتراء به مؤمنین نمی‌گشاید .

خداوند می‌فرماید :

﴿ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴾^(۳)

(به او می‌گوییم:) کتابت را بخوان، کافی است که امروز، خود حسابگر خویش باشی .

۱ - سوره نور، آیات ۳۱ - ۳۰ .

۲ - سوره حجرات، آیه ۱۲ .

۳ - سوره اسراء، آیه ۱۴ .

امام رضا علیه السلام می فرمایند :

« لیس منّا من لم يحاسب نفسه في كل يوم »^(۱).

از ما نیست هر کس که خود را هر روز محاسبه ننماید.

ما باید قبل از قیامت عملکرد خود را بررسی نماییم. قبل از اینکه خداوند متعال کتاب اعمال ما را در اختیارمان قرار دهد، آن کتاب را بخوانیم و از اعمال زشت خود شرمسار و خجل گردیم. با خود عهد ببندیم، که دیگر اعمال زشت گذشته را تکرار ننماییم، و اگر خدای نا کرده گناهان گذشته را دوباره تکرار کنیم، بدانیم که از مرز انسانیت و اسلامیت، ایمان و ولایت گذشته ایم، و به ساحت مقدّس اهل بیت علیهم السلام جسارت کرده ایم. ما باید همیشه آماده مرگ و سفر آخرت باشیم و استعداد و آمادگی آن سفر پر مخاطره را داشته باشیم.

امام مجتبی علیه السلام می فرمایند :

« استعدّ لسفرك وحصّل زادك قبل حلول أجلك »^(۲).

آماده سفر آخرت شو، و زاد و توشه را پیش از رسیدن مرگ بدست آور.

آیا به خداوند حسن ظن داریم؟ با این زاد و توشه در نزد خداوند

شرمسار نخواهیم بود؟ آیا نیتها و اعمال خود را خالص کرده ایم؟

ج - دوستی با دوستان خداوند :

یکی دیگر از علائم و نشانه های محبّ خداوند، دوستی و محبّت با

۱ - کافی، جلد ۲ صفحه ۴۵۳.

۲ - بحار الانوار، جلد ۴۴ صفحه ۱۳۹.

دوستان خداوند و دشمنی با دشمنان خداوند است .

از امام صادق علیه السلام پرسیدند :

« أئى عرى الإيمان أوثق ؟ »

کدام یک از دستگیره‌های ایمان محکمتر است ؟

امام علیه السلام در پاسخ فرمودند :

« أوثق عرى الإيمان الحبّ في الله والبغض في الله وتوالي أولياء الله

والتبرّي من أعداء الله »^(۱) .

محکمترین دستگیره‌های ایمان دوستی و دشمنی برای خدا ، دوستی اولیاء

خدا و دشمنی با دشمنان خدا است .

خداوند می‌فرماید :

﴿ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ﴾^(۲) .

آیا ندیدی کسانی را که طرح دوستی با گروهی که مورد غضب خداوند بودند ،

ریختند !؟

ما باید با دشمنان اهل بیت علیهم السلام قطع رابطه کنیم و با آنان ارتباط و

پیوند نداشته باشیم ، زیرا آنان مورد غضب الهی قرار گرفته‌اند .

ما نباید با کسانی که اهل گناه و معصیت هستند و از دستورات الهی

سرپیچی می‌کنند طرح رفاقت و دوستی بریزیم . کسی که خداوند را دوست

دارد ، نمی‌تواند و نباید با این گروه پیوند و ارتباط داشته باشد .

۱- وسائل الشیعه ، جلد ۱۶ صفحه ۱۷۷ .

۲- سوره مجادله ، آیه ۱۴ .

امیرالمؤمنین علیه السلام می فرماید :

« أمرنا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم أن نلقي أهل المعاصي بوجوه مكفهرة »^(۱) .

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به ما دستور فرمودند که با گناهکاران با چهره‌های عبوس روبرو شویم .

ما باید با کسانی که اهل معصیت هستند و با امر به معروف و نهی از منکر از اعمال زشتشان دست بر نمی‌دارند، با چهره‌های عبوس و درهم کشیده روبرو شویم، و با روی باز و چهره‌های خندان با آنان برخورد نکنیم .

« أسألك بسبحات وجهك وبأنوار قدسك وابتهل إليك بعواطف رحمتك ولطائف بركك أن تحقق ظنّي بما أوّمله من جزیل إكرامك »^(۲) .

خداوندا! تو را سوگند می‌دهیم، آرزوی ما دست یابی به کرامت طولانی و مستدام تو در دنیا و آخرت است، این آرزوی ما را مستجاب گردان .

انشاء الله همه مشمول اکرام و انعام ذات اقدس الهی قرار گیریم .

«والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

۱ - کافی، جلد ۵ صفحه ۵۹ .

۲ - مناجات خمس عشر، مناجات الراغبین .

... هر چه در این مسیر گام برداریم باز هم آنچه را درک کرده‌ایم ساخته و بافته ذهن ناتوان ماست. لذا یکی از دستورات اهل بیت علیهم‌السلام در مسیر شناخت، عدم ورود به محدوده شناخت ذات است. همیشه اهل بیت علیهم‌السلام در مقابل سؤالاتی که در خصوص ذات خداوند صورت می‌گرفته افراد را به تفکر در تجلیات خداوند در عالم خلقت دعوت می‌نموده‌اند. (صفحه ۸ از همین جزوه)

محل برگزاری جلسات :

چهارراه شهدا - خیابان معلم - کوچه معلم ۱۴ - پلاک ۸

تلفن ۷۷۳۲۳۶۷ و ۷۷۴۹۱۶۰ - نمابر ۷۷۴۳۹۱۹

